

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. B. jako pracownik S. P. nie podlega od dnia 27 marca 2017 roku ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził że A. B. nie wykonywała pracy w firmie płatnika, została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń – zasiłku chorobowego, w okresie jej niezdolności do pracy od 6 kwietnia 2017 roku, nikt na jej miejsce nie został zatrudniony. Stwierdził, że umowa o pracę zawarta pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem, jako zawarta dla pozorów jest nieważna a zatem z tytułu tej umowy wnioskodawczyni nie podlega ubezpieczeniom społecznym we wskazanym w decyzji okresie. (decyzja k 49-51 akt ZUS)

W dniu 25 sierpnia 2017 roku A. B. odwołała się od powyższej decyzji zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej uchylenie i orzeczenie, że była pracownikiem i z tego tytułu podlegała obowiązkowo ubezpieczeniu: emerytalnemu rentowym, chorobowemu, wypadkowemu w okresie od 27 marca 2017 roku. W uzasadnieniu wskazała, że od daty tej faktycznie podjęła zatrudnienie u płatnika w pełnym wymiarze czasu pracy, gdzie zajmowała się cięciem taśmy nośnej, wiązaniem osnowy, a także kalandrowaniem taśmy nośnej. (odwołanie k 2 – 4)

Opowiadając na odwołanie pismem z dnia 1 września 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie karta 5)

Płatnik S. P. w toku postępowania nie zajął żadnego stanowiska w sprawie. /niesporne/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. P. od 18 lat prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...), zajmującą się produkcją zamków błyskawicznych. W zakładzie produkcyjnym płatnika wydzielony jest dział tkalni, w którym odbywa się produkcja taśm do zamków, zarówno na własne potrzeby, jak i na sprzedaż. /przesłuchanie płatnika k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 17-18, e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/

W dziale tym od 10 lat zatrudniona jest A. K. (1), zajmująca stanowisko tkacza, która przyucza do pracy osoby nowoprzyjęte na stanowiska pomocy tkacza. /zeznania świadka A. K. k 27 odw. e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30, przesłuchanie płatnika k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 17-18, e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/

Na przełomie miesiąca stycznia i lutego 2017 roku płatnik wywiesił na bramie swego zakładu w Ł., znajdującego się przy ul. (...), ogłoszenie informujące o tym, że zatrudni pracownika na stanowisko tkacza. A. B. zgłosiła chęć pracy. Płatnik wyraził wolę jej zatrudnienia na stanowisku pomocy tkaczki. /przesłuchanie wnioskodawczyni k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 17-18, e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/

Decyzją z dnia 20 lutego 2017 roku Wojewoda (...) udzielił A. B. zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wskazując w uzasadnieniu decyzji na wykazanie przez nią związku z polskością i zamiarem podjęcia pracy i pozostaniem w Polsce na stałe. /decyzja – w aktach osobowych A.B. koperta k 23/

15 marca 2017 roku A. B. złożyła płatnikowi podanie o przyjęcie do pracy na stanowisku pomocy tkaczki, oświadczając, że posiada wszelkie pozwolenia na pracę w Polsce. /podanie - w aktach osobowych A.B. koperta k 23/

W dniu 20 marca 2017 roku A. B. złożyła kwestionariusz osobowy. /kwestionariusz osobowy - w aktach osobowych A.B. koperta k 23/

Następnie przeszła wstępne badania lekarskie, na które została skierowana przez płatnika w dniu 15 marca 2017 roku. Orzeczeniem lekarskim z dnia 21 marca 2017 roku wnioskodawczyni została uznana za osobę zdolną do pracy na stanowisku pomocy tkaczki. /orzeczenie lekarskie - w aktach osobowych A.B. koperta k 23/

W dniu 27 marca 2017 roku wnioskodawczyni zawarła z S. P. umowę o pracę na okres próbny od dnia 27 marca 2017 roku dnia 26 czerwca 2017 roku, na mocy której została zatrudniona na stanowisku pomocy tkaczki, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 2000 zł miesięcznie. /umowa o pracę - w aktach osobowych A.B. koperta k 23/

W tym samym dniu wnioskodawczyni przyjęła informację o warunkach zatrudnienia oraz złożyła oświadczenie dla potrzeb ZUS i Urzędu Skarbowego. /dokumentacja zawarta w aktach osobowych – koperta k 23/

Zawierając umowę o pracę A. B. nie wiedziała, że jest w ciąży. Nie planowała dziecka. Czuli się dobrze. /przesłuchanie wnioskodawczyni k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 16, e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/

Wnioskodawczyni rozpoczęła pracę od 27 marca 2017 roku. Cięła taśmę, wiązała osnowy. Obowiązki te wykonywała na tkalni płatnika. Pracowała na dwie zmiany - od 7.00 do 15.00 lub od 12.00 do 20.00. / zeznania świadka A. K. k 27 odw., zeznania świadka A. P. k 28, zeznania świadka M. C. k 28, zeznania świadka O. M. k 28 odw., e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30, przesłuchanie wnioskodawczyni k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 17, e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/

Na polecenie płatnika wnioskodawczyni była przyuczana do pracy przez A. K. (1) i A. P. (2). Osoby te wydawały jej polecenia. /zeznania świadka A. K. k 27 odw., zeznania świadka A. P. k 28, zeznania świadka M. C. k 28, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30, przesłuchanie wnioskodawczyni k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 17, e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/ przesłuchanie płatnika k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 17 e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/

A. B. została zatrudniona na nowoutworzonym stanowisku. Płatnik – w ramach przyznanej mu dotacji na realizację projektu - uruchomił drugą zmianę produkcyjną, bo miał dużo zamówień. /przesłuchanie płatnika k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 17 e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/

Wnioskodawczyni codziennie podpisywała listy obecności. /przesłuchanie wnioskodawczyni k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 17, e-protokół rozprawy z dnia 27.02.2018 r. – płyta CD – k 20/

W dniu 6 kwietnia 2017 roku wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. /niesporne/

Nie powróciła do pracy do końca trwania umowy. Jej obowiązki zostały rozdzielone na innych pracowników, w tym na O. M. (2), która została przeniesiona na tkalnię z działu zamków błyskawicznych. /zeznania świadka O. M. k 28 odw., e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30, przesłuchanie płatnika k 29, e-protokół rozprawy z dnia 10.04.2018 r. – płyta CD k 30/

Powyższych ustaleń sąd dokonał w oparciu o powołane dowody z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS oraz w aktach osobowych A. B. załączonych do akt sprawy, na podstawie zeznań świadków oraz na podstawie przesłuchania stron – ubezpieczonej oraz płatnika. Wskazane dowody wzajemnie ze sobą korespondują, są spójne.

W ocenie Sądu zeznania świadków złożone w niniejszej sprawie są jasne, logiczne

i wzajemnie niesprzeczne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 887) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Zgodnie z treścią art. 22 § 1 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę,
a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr 7-8, poz. 122; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 roku II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej podniesione - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczeniami

a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie

wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane, jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym to Sąd Najwyższy stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nadto nadmienić należy, że w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 roku, I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), że o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę.

Jak wynika bowiem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego płatnik składek S. P. w dniu 27 marca 2017 roku zawarł z A. B. umowę o pracę, która stanowiła podstawę do zastosowania powołanych regulacji i przyjęcia, że ubezpieczona podlega ubezpieczeniom. Ważność tej umowy została przez organ rentowy niesłusznie

zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem sporna umowa o pracę nie została zawarta dla pozorów, jest ważna i nie ma do niej zastosowania przepis art. 83 k.c.

Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że A. B. pracę podjęła i ją od 27 marca 2017 roku świadczyła, a pracodawca – świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie.

Materiał dowodowy potwierdził w sposób niebudzący wątpliwości, że wnioskodawczynie wykonując polecenia pracowników płatnika – A. K. (1) i A. P. (3) wykonywała na rzecz S. P. pracę na stanowisku pomocy tkacza.

Podkreślenia wymaga także fakt, iż wnioskodawczynie wykonywała powierzone jej zadania wykorzystując sprzęt i narzędzia płatnika.

Bezspornym w sprawie było, iż stanowisko, na jakim została zatrudniona ubezpieczona było stanowiskiem nowoutworzonym, jednakże płatnik składek w sposób wiarygodny wykazał motywy podjęcia decyzji o zatrudnieniu pracownika, wskazując na dotację w zakresie projektu rozwoju firmy i zwiększenia jej produkcji, co faktycznie nastąpiło, m.in. przez wprowadzenie drugiej zmiany produkcyjnej.

W związku z powyższym w ocenie Sądu decyzja o zatrudnieniu pracownika do pomocy w tkalni była racjonalna i zrozumiała, zwłaszcza, że sytuacja finansowa płatnika składek pozwalała mu na zatrudnienie pracowników z wynagrodzeniem wynikającym z kwestionowanej umowy.

Skarżąca natomiast była zainteresowana podjęciem zatrudnienia, gdyż nie posiadała stałego źródła dochodu, jej wcześniejsze zatrudnienie ustało w listopadzie 2016 roku.

Korespondujące ze sobą zeznania świadków i przesłuchanie wnioskodawczynie oraz płatnika składek świadczą wprost o tym, że pracodawca (za pośrednictwem swych pracowników) kierował pracą wnioskodawczynie, w szczególności wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji, których wykonanie następnie kontrolował. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ponadto z zeznań wyżej wymienionych osób, a także dokumentacji osobowej wnioskodawczynie wynika, że wnioskodawczynie pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy, na dwie zmiany.

W ocenie Sądu należycie zostały wyjaśnione i uprawdopodobnione motywy związane z zatrudnieniem wnioskodawczynie. Nieuzasadniony jest zatem zarzut organu rentowego, że płatnik składek nie miał potrzeby gospodarczej zatrudnienia pracownika na stanowisku, jakie powierzono ubezpieczonej.

Wskazać też trzeba, że w czasie nieobecności wnioskodawczynie jej obowiązki w głównej mierze przejęła zatrudniona w innym dziale O. M. (3).

Jednocześnie ustalone okoliczności faktyczne sprawy uprawniają Sąd do oceny wynagrodzenia określonego w zawartej umowie o pracę. Zgodnie z art. 78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Nadto, jak wynika z ustaleń, ubezpieczona w momencie podjęcia zatrudnienia nie wiedziała, że spodziewa się dziecka i legitymowała się zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do podjęcia pracy. Podkreślić także należy, że odwołująca była w chwili podjęcia zatrudnienia w początkowej fazie ciąży.

Sąd Okręgowy podkreśla w tym miejscu, że z samego faktu zawarcia umowy o pracę przez kobietę w ciąży ani z tego, że w stosunkowo niedługim czasie od zawarcia takiej umowy pracownik zaczyna korzystać ze zwolnień lekarskich nie można wywodzić pozorności takiej umowy. Pozorność powinna być wykazana przez organ rentowy stosownymi dowodami i nie może opierać się jedynie na przypuszczeniach. Ponadto wskazać należy, że nie jest objęte zakazem prawnym zawieranie umów o pracę w celu osiągnięcia skutku w postaci objęcia pracownika ubezpieczeniem społecznym, ani też skutek w postaci objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym nie jest zakazany przez

prawo, ale właśnie odwrotnie – następczym skutkiem rzeczywistego podjęcia pracy w ramach stosunku pracy jest nakaz obowiązkowego ubezpieczenia pracownika co wprost wynika z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust.1 pkt 1, art. 12 ust.1, art. 13 pkt 1 ustawy systemowej).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lutego 2006 roku, w sprawie III UK 156/05, Lex 272549, stwierdził, że samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem. W teorii prawa cywilnego uznaje się, że czynnością prawną podjętą w celu obejścia ustawy jest czynność, wprawdzie nie objęta zakazem prawnym, ale przedsięwzięta w celu osiągnięcia skutku zakazanego przez prawo.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 listopada 2004 roku (sygn. akt I PK 42/04, OSNP 2005, nr 14, poz. 209) stwierdził, że „czynności mające na celu obejście ustawy (in freudem legis) zawierają jedynie pozór zgodności z ustawą. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, która z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Chodzi tu zatem o wywołanie skutku sprzecznego z prawem” (podobnie również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005, nr 15, poz. 235; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05).

Zawierając umowy o pracę strony kierują się różnymi motywami indywidualnymi, które należy odróżnić od causa czynności prawnej (typowego celu czynności prawnej). Między innymi, jak wskazał Sąd Najwyższy, zawarcie umowy o pracę, choćby zmierzało do uzyskania kredytu bankowego, nie jest obejściem ustawy (zob. powołany wyżej wyrok z 25 listopada 2004 roku, I PK 42/04, wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05). Podobnie takiego zarzutu nie można postawić umowie o pracę nienaruszającej art. 22 k.p., nawet gdy jej cel dyktowany był wyłącznie chęcią uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zob. powołany wyżej wyrok z 25 listopada 2004 roku, I PK 42/04, wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05). W szczególności trudno uznać, że dążenie kobiety ciężarnej do uzyskania takiej ochrony jest sprzeczne z prawem. Przeciwnie jest to zachowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05).

Podkreślić należy ponownie, że najistotniejsze na gruncie niniejszej sprawy jest to, że skarżąca faktycznie wykonywała pracę na rzecz płatnika składek po podpisaniu umowy o pracę, a pracodawca przyjmował od niej świadczoną na jego rzecz przez odwołującą pracę i wypłacał jej za to umówione wynagrodzenie.

Wskazać także trzeba, że odwołująca wykazała, że praca była przez nią świadczona na warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. tj. w warunkach podporządkowania pracodawcy, albowiem jak wykazano pracodawca za pośrednictwem swych pracowników, w tym przełożonego wnioskodawczyni, kierował pracą A. B., wskazywał bowiem na konkretne bieżące zadania do realizacji.

Na mocy art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, a zatem ma prawo do kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, jako że rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych. Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 roku, I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Zdaniem Sądu, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił,

iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę miała charakter pozorny, czy była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie tylko potwierdził fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy na rzecz płatnika, ale wykluczył pozorny charakter zatrudnienia.

Uwzględniając poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonych orzeczeniach, należy uznać, że w sytuacji gdy wolą stron zawierających umowę o pracę było nawiązanie stosunku pracy i doszło do faktycznego świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu jej stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (np. choroby, ciąży), nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że A. B. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik S. P. od dnia 27 marca 2017 roku.